

VROEGTIJDIGE WETENSCHAP STERFTE: LANGETERMIJNEFFECT VAN TIENERBEVALLING

Kristel Zeeman

Nederland heeft na Japan en Zwitserland het laagste aantal tienergeboorten in de wereld^[1]. In 2003 waren het er totaal 3311, 6% minder dan het jaar ervoor. Het grootste deel van de tienergeboorten komt op het conto van allochtone meisjes (vooral uit de eerste generatie). Zij bevallen vijf keer vaker voor hun twintigste dan autochtone meisjes. Antilliaanse meisjes gaan daarbij aan kop^[2]. Aandacht voor deze groep jonge zwangeren blijft belangrijk, want wereldwijd vormen tienerzwangerschappen een enorm gezondheidsprobleem. Jonge moeders lopen een groter risico op abortus en zwangerschapscomplicaties dan moeders boven de twintig. Bovendien is de ziekte- en sterftekans later in het leven van deze meisjes verhoogd. Aangenomen wordt dat de verklaring voor deze risico's in geïndustrialiseerde landen eerder ligt in sociaal-economische dan in biologische factoren, maar wetenschappelijk bewijs daarvoor is nooit geleverd. Onlangs publiceerden Zweedse epidemiologen hun grootschalige onderzoek naar vroegtijdige sterfte in relatie tot leeftijd bij de eerste bevalling, sociale achtergrond en sociale situatie na de geboorte van het eerste kind. Daaruit blijkt dat niet zozeer de afkomst als wel de slechtere levensstijl van tienermoeders de oorzaak is van hun hogere mortaliteit op latere leeftijd.

Onderzoeksmethoden

Otterblad Olausson et al^[3] verzamelden en combineerden gegevens van ruim 460.000 vrouwen die geboren waren in Zweden tussen 1950 en 1964, geregistreerd stonden in het bevolkingsregister

in 1985 en hun eerste kind kregen voor hun dertigste. Het onderzoek vond plaats van begin 1990 tot eind 1995. Vrouwen die emigreerden of dood gingen tussen 1985 en 1990 werden geëxcludeerd. De onderzoekers maakten gebruik van persoonsgegevens die sinds 1960 van iedere burger in Zweden zijn geregistreerd, waardoor het mogelijk was van ieder van de vrouwen informatie te verzamelen over hun sociaal-economische achtergrond (gebaseerd op het beroep van hun ouders), het aantal kinderen dat zij kregen en hun eigen sociaal-economische status (gebaseerd op beroep en uitkeringsgegevens) op het moment van onderzoek. Van alle vrouwen die stierven gedurende de onderzoeksperiode was het mogelijk de doodsoorzaak te achterhalen, die de onderzoekers codeerden volgens de *International Classification of Diseases*.

Resultaten

Zoals al bekend was uit eerder onderzoek, laat ook deze studie zien dat tienermoeders vaker uit lagere sociaal economische milieus komen dan oudere moeders. Ook bevinden zij zich in hun volwassen leven in een minder goede sociaal economische situatie, zijn ze vaker alleenstaand en hebben ze meer kinderen dan oudere moeders. Otterblad Olausson et al tonen aan dat tienermoeders een significant verhoogde kans van 40% hebben, ten opzichte van moeders tussen de 20 en 24 jaar, om voor hun 45e jaar te sterven. Dit is ook het geval wanneer de data gecorrigeerd worden voor sociaal economische achtergrond en huidige situatie. Ze lopen vooral meer risico te sterven aan cervixcarcinoom, longkanker, ischaemische hartziek-

ten, zelfmoord, geweld en alcoholgerelateerde ziekten. Deze doods-oorzaken zijn gerelateerd aan een ongezonde levensstijl, slechte psychische gezondheid of een gewelddadige omgeving. De uitkomsten gaan op voor alle vrouwen uit lage leeftijdsgroepen en lijken onafhankelijk te zijn van de gezinssituatie, aantal kinderen en soort werk of uitkering. Otterblad Olausson et al verklaren hun bevindingen met de kennis die uit eerder onderzoek naar voren kwam. Het is bekend dat tienermoeders vaker roken, waardoor het risico van longkanker en hart en vaatziekten toeneemt. Vroege sexarche en lage leeftijd bij de eerste bevalling verhogen de kans op cervixcarcinoom. Tiernermoeders bevinden zich ook in een kwetsbare situatie, die hun psychische gezondheid en hun vatbaarheid voor gewelddadige relaties vergroot. Otterblad Olausson et al zijn het er daarom, met veel andere auteurs en beleidsmakers^[4] over eens dat het voorkomen van ongewenste tienerzwangerschappen zal bijdragen aan de verbetering van de algehele maternale gezondheid. *Meer over tienergeboorten wereldwijd is te lezen in het rapport "State of the World's Mothers", te vinden op: www.savethechildren.org.uk.*

Literatuur

- [1] <http://www.unicef.org/pon96/inbirth.htm> Japan has lowest teen birth rate
 [2] http://www.cbs.nl/publicaties/artikelen/algemeen/webmagazine/artikelen/2004:Daling_aantal_tienergeboorten_zet_door.
 [3] P. Otterblad Olausson et al. 2004. *Premature death among teenage mothers. BJOG 111: 793-799.*
 [4] Zie ook J. Drife 2004. *Teenage pregnancy: a problem or what? BJOG 111: 763-764.*